

کاتالوگ ثبت نژادهای اسب

نژاد کاسپین

نگارندگان

- هوشنگ دهقان زاده^۱، حمیدرضا سیدآبادی^۲، ابراهیم قاسمی خشکرودی و پیمان سایه بان^۳
- ۱- استادیار بخش تحقیقات علوم دامی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی گیلان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، رشت، ایران
 - ۲- دانشیار موسسه تحقیقات علوم دامی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
 - ۳- محققان بخش تحقیقات علوم دامی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی گیلان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، رشت، ایران

تصویر مادیان نژاد کاسپین

تصویر نریان نژاد کاسپین

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم دامی کشور

عنوان: کاتالوگ ثبت نژادهای اسب (نژاد کاسپین)

نگارندگان: هوشنگ دهقان زاده، حمیدرضا سیدآبادی، ابراهیم قاسمی خشکرودی و پیمان سایه بان

همکاران: -

ناشر: مرکز ملی مدیریت منابع ژنتیکی کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره ثبت: ۶۱۷۱۵

سال انتشار: ۱۴۰۱

مقدمه:

اسب یکی از ذخایر ژنتیکی ملی ایران است که حفظ و تکثیر آنها از ارزش و اهمیت زیادی برخوردار است. جمعیت‌های مختلف اسب ایرانی برحسب مناطق پراکنش یا اقوام پرورش دهنده آنها نامگذاری می‌شوند که اسب کاسپین یکی از معروفترین این نژادها می‌باشد که قدمت تاریخی بسیاری دارد و همان طور که از نامش پیداست بومی منطقه خزر می‌باشد. در میان نقش برجسته‌های مراسم پیشکش هدایای نوروزی ملل حک شده بر پلکان‌های شمالی و شرقی تخت جمشید، دو رأس اسب کوچک با ویژگی‌های کاسپین در حال حمل ارايه‌های جنگی دیده می‌شود.

توصیف عمومی

اسم نژاد: کاسپین

محل پراکنش: حاشیه دریای خزر (استان‌های گیلان و مازندران)

جمعیت تقریبی نژاد: حدود ۴۵۰ رأس

خصوصیات و ویژگی‌های ظاهری:

اسب کاسپین به لحاظ ظاهری، تناسب اندام یک اسب بزرگ را دارد و برخلاف بسیاری از "پونی‌ها" که دارای دست و پای کوتاه و تنه درشت می‌باشند، دقیقاً یک اسب مینیاتوری است که شناخت آن از روی عکس و تصویر به راحتی امکان پذیر نیست و از آن جا که شباهت زیادی با اسب نژاد عرب دارد، باید آن را با استفاده از شاخص‌های مورد نظر به شرح زیر تشخیص داد. از ویژگی‌های خاص اسب کاسپین موارد زیر را می‌توان برشمرد:

- سر کوچک، دارای چشم‌های درشت و برجسته و پیشانی کمی محدب و گوش‌های کوچک می‌باشد.
- پوزه آن‌ها معمولاً کوچک و دارای منخرین باز و گردن معمولاً قوس دار، باریک و دارای تناسب مطلوب می‌باشد.
- یال و دم پر پشت و زیبا، کمر تا حدودی کشیده و بدن تقریباً باریک است. اندام حرکتی در عین ظرافت دارای استخوان بندی بسیار قوی و محکم و سم بسیار سفت و بیضی شکل که احتیاج به نعل بندی ندارد.
- یکپارچه بودن استخوان آهیانه در کاسپین موجب شکل برجسته پیشانی و تفاوتی بارز در طول آن شده است. بدین ترتیب کاسپین فاقد ستیغ آهیانه می‌باشد.
- در محلی که در سایر نژادها امکان دارد دندان گرگی وجود داشته باشد در کاسپین دندان آسیای اضافی وجود دارد. این دندان اضافی در ۲ و به روایتی در ۵ سالگی می‌افتد.
- نوک استخوان کتف باریکتر و قائده آن پهن‌تر است و استخوان‌های ساق بلندتر و باریک‌ترند.
- شش مهره اول ستون مهره‌ها بلندتر از حد معمول هستند و در نتیجه جدوگاه اسب کاسپین بلندتر و کمرش صاف تر می‌باشد
- تنوع در رنگ و به رنگ‌های سفید، سیاه، نیله یا خاکستری، کرنک، کهر دیده می‌شود. در اسب‌هایی به رنگ سمند که همانند رنگ طلایی است فقط موهای یال، دم و قسمت‌های پایینی دست و پا سیاه است. در این نژاد تا کنون اسب ابلق دیده نشده است.

ویژگی‌های رفتاری:

اسب‌های این نژاد باهوش، جسور و کنجکاو هستند، در عین حال مطیع بوده و محبت سرشاری را به افراد نشان می‌دهند. آن‌ها دارای احساسات دوستانه فوق‌العاده‌ای هستند، چشمانشان به شدت جستجوگر است و غالباً بیشتر با یک نفر رابطه برقرار می‌کنند. آن‌ها طبیعتی باگذشت دارند و به ندرت در مقابل اشتباهات مالک خود خشم نشان می‌دهند. آن‌ها در سواری تندر و اما قابل تربیت هستند، سریع یاد گرفته و به آسانی تربیت می‌شوند. آن‌ها در برابر صدازدن و اینکه آن‌ها را با نامی مشخص صدا کنیم بی‌نهایت تأثیرپذیرند.

خصوصیات بدنی :

وزن بدن: وزن این نژاد در ایران مطمئناً منحصر بفرد است زیرا در کشور ما نژادهای پونی با منشاء ژنتیکی داخل وجود ندارد و تنها اسب کاسپین می باشد که دارای قد کوتاه و بالطبع وزنی کمتر نسبت به سایر اسب ها است. اسب های کاسپین در ۱۸ ماهگی با رسیدن به حداکثر ارتفاع خود به حدود ۷۵ درصد وزن بدن خود دست پیدا می کنند. وزن آن ها با نزدیک شدن به سه سالگی - سن بلوغ- کامل خواهد شد.

میانگین وزن اسب کاسپین در سنین مختلف

سن (ماه)	میانگین وزن (کیلوگرم)
تولد	۲۱
۳	۵۷
۶	۷۵
۹	۹۴
۱۲	۱۰۹
۱۸	۱۴۴
۲۴	۱۶۵
۳۶	۲۰۰

اندازه های زیست سنجی بدن در نریان و مادبان

اندازه های زیست سنجی اندام تا حدودی می توانند به عنوان شاخصی در شناسایی نژادهای اسب مؤثر باشند. در مورد اسب کاسپین به دلیل تنوع ژنتیکی بسیار زیاد که در فنوتیپ و بالطبع در اندازه های بدن ظهور می یابد اندازه های زیست سنجی دارای دامنه تغییر یا به اصطلاح انحراف معیار- نسبتاً زیادی می باشد.

۱- صفات اندازه های سر

خصوصیات زیست سنجی سر نریان (سانتی متر)

گروه های سنی **					صفات *
۵	۴	۳	۲	۱	
۱۵/۶۷±۰/۴۶	۱۵/۵۵±۰/۵۰	۱۵/۲۵±۰/۶۵	۱۴/۹۰±۰/۵۰	۱۳/۷۴±۰/۶۰	فاصله دو چشم
۱۰/۷۹±۰/۴۷	۱۱/۰۰±۰/۶۷	۹/۹۰±۰/۵۲	۹/۱۵±۰/۵۲	۸/۷۹±۰/۶۲	عرض آرواره
۴۲/۶۰±۰/۶۳	۴۱/۹۶±۰/۵۸	۴۱/۵۰±۰/۸۲	۴۰/۷۹±۰/۷۵	۴۰/۲۵±۰/۶۳	طول سر
۵۱/۱۰±۱/۱۳	۵۰/۴۰±۱/۱۳	۴۹/۳۳±۱/۴۶	۴۷/۹۰±۱/۰۳	۴۶/۰۰±۱/۳۵	محیط پوزه
۲۵/۳۰±۰/۵۳	۲۴/۰۸±۰/۶۸	۲۴/۱۰±۰/۵۳	۲۳/۸۳±۰/۴۸	۲۳/۷۱±۰/۶۳	فاصله چشم تا دهان
۱۷/۷۵±۰/۳۹	۱۷/۶۷±۰/۵۰	۱۷/۳۰±۰/۴۷	۱۷/۳۰±۰/۳۹	۱۷/۰۴±۰/۳۶	فاصله چشم تا آرواره

طول گوش

۱۱/۴۲±۰/۲۷ ۱۱/۵۵±۰/۲۹ ۱۱/۶۰±۰/۲۹ ۱۱/۹۲±۰/۳۸ ۱۲/۲۱±۰/۳۵

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

خصوصیات زیست سنجی سر مادیان (سانتی متر)

صفات*	گروه های سنی**				
	۱	۲	۳	۴	۵
فاصله دو چشم	۱۳/۲۵±۰/۵۳	۱۳/۶۷±۰/۴۳	۱۴/۷۹±۰/۴۰	۱۵/۰۵±۰/۳۳	۱۵/۵۳±۰/۲۶
عرض آرواره	۸/۰۸±۰/۵۷	۹/۳۸±۰/۷۰	۹/۵۳±۰/۳۴	۱۰/۰۵±۰/۴۴	۱۰/۱۴±۰/۵۳
طول سر	۴۰/۴۲±۰/۸۴	۴۰/۵۰±۰/۵۰	۴۰/۵۷±۰/۷۷	۴۰/۶۲±۱/۰۲	۴۰/۷۵±۰/۶۵
محیط پوزه	۴۷/۲۰±۱/۴۹	۴۷/۲۹±۱/۷۹	۴۷/۵۳±۱/۱۴	۴۸/۰۰±۲/۳۶	۴۸/۲۵±۱/۹۳
فاصله چشم تا دهان	۲۲/۵۰±۱/۰۷	۲۳/۱۷±۰/۸۷	۲۳/۹۰±۰/۶۸	۲۴/۰۰±۰/۸۱	۲۴/۰۵±۰/۵۲
فاصله چشم تا آرواره	۱۷/۰۵±۰/۷۶	۱۷/۱۱±۰/۷۰	۱۷/۵۰±۰/۵۹	۱۵/۶۳±۰/۹۳	۱۷/۵۹±۰/۴۵
طول گوش	۱۱/۵۰±۰/۵۲	۱۱/۵۸±۰/۴۲	۱۲/۱۰±۰/۳۳	۱۲/۱۲±۰/۲۵	۱۲/۱۴±۰/۳۹

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

۲- صفات اندازه های گردن

خصوصیات زیست سنجی گردن نریان (سانتی متر)

صفات*	گروه های سنی**				
	۱	۲	۳	۴	۵
طول افقی گردن	۶۰/۷۱±۲/۸۲	۶۵/۹۲±۳/۰۴	۶۸/۱۰±۲/۳۶	۶۸/۷۹±۲/۱۵	۷۳/۳۰±۲/۳۶
طول خمیده گردن	۸۳/۷۰±۱/۳۳	۸۵/۵۰±۱/۴۹	۸۵/۸۰±۱/۸۸	۸۶/۳۳±۱/۷۲	۸۸/۹۱±۱/۲۷
محیط بالای گردن	۵۸/۲۱±۱/۸۶	۵۸/۴۲±۰/۲۰	۶۱/۴۵±۱/۵۵	۶۳/۷۰±۱/۵۵	۶۴/۵۸±۱/۴۲
محیط پایین گردن	۸۲/۷۱±۲/۹۹	۸۷/۴۵±۲/۵۰	۸۹/۳۳±۳/۲۳	۹۰/۹۲±۲/۲۸	۹۲/۰۰±۲/۵۰

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

خصوصیات زیست سنجی گردن مادیان (سانتی متر)

صفات*	گروه های سنی**
-------	----------------

۵	۴	۳	۲	۱	
۶۷/۵۰±۲/۰۹	۶۶/۲۳±۱/۳۴	۶۶/۱۳±۲/۷۷	۶۵/۵۰±۱/۷۵	۵۸/۶۷±۲/۲۶	طول افقی گردن
۹۰/۱۲±۱/۱۵	۸۶/۵۰±۱/۵۸	۸۶/۳۳±۲/۷۴	۸۵/۶۷±۱/۹۴	۸۰/۵۰±۱/۹۴	طول خمیده گردن
۶۰/۳۶±۱/۴۴	۵۸/۴۰±۱/۲۰	۵۸/۰۸±۰/۹۲	۵۶/۷۵±۱/۹۰	۵۶/۶۷±۱/۵۵	محیط بالای گردن
۸۹/۰۷±۲/۹۸	۸۷/۹۲±۳/۲۲	۸۶/۷۰±۲/۵۰	۸۴/۵۳±۱/۹۲	۸۴/۰۰±۳/۹۵	محیط پایین گردن

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

۳- صفات اندازه های بدن

خصوصیات زیست سنجی بدن نریان (سانتی متر)

گروه های سنی **					صفات *
۵	۴	۳	۲	۱	
۱۱۷/۳۳±۱/۱۱	۱۱۴/۹۰±۱/۲۱	۱۱۳/۸۶±۱/۴۵	۱۱۳/۶۷±۱/۵۷	۱۱۳/۶۰±۱/۲۱	ارتفاع جدوگاه
۱۱۸/۵۵±۱/۰۷	۱۱۶/۱۷±۱/۵۱	۱۱۶/۰۱±۱/۴۰	۱۱۵/۶۸±۱/۱۷	۱۱۴/۸۵±۱/۱۷	ارتفاع کپل
۱۱۱/۷۷±۱/۲۱	۱۰۸/۸۳±۱/۷۱	۱۰۶/۸۶±۱/۵۸	۱۰۶/۲۵±۱/۳۲	۱۰۵/۹۲±۱/۳۲	ارتفاع دم گاه
۳۵/۷۱±۰/۷۳	۳۵/۱۷±۱/۰۴	۳۴/۹۳±۰/۹۶	۳۴/۹۰±۰/۸۰	۳۳/۷۰±۰/۸۰	طول دم
۶۳/۵۰±۱/۳۲	۶۱/۰۵±۱/۰۲	۶۰/۵۸±۰/۹۳	۶۰/۴۵±۱/۰۲	۵۸/۲۱±۱/۲۲	طول مستقیم کمر
۶۶/۱۷±۰/۹۷	۶۵/۷۵±۱/۳۷	۶۳/۲۵±۱/۰۶	۶۲/۴۵±۱/۰۶	۹۰/۹۳±۱/۲۶	طول مورب کمر
۲۸/۶۵±۰/۵۸	۲۸/۰۰±۰/۵۸	۲۷/۹۲±۰/۷۵	۲۷/۷۹±۰/۵۳	۲۷/۱۴±۰/۶۹	طول مورب کپل
۲۴/۸۳±۰/۷۹	۲۴/۶۰±۰/۸۷	۲۳/۸۵±۰/۸۷	۲۳/۵۰±۱/۱۲	۲۲/۱۴±۱/۰۴	عرض سینه
۱۳۴/۳۳±۱/۶۷	۱۳۲/۶۰±۱/۸۳	۱۳۲/۲۵±۲/۳۷	۱۳۲/۴۰±۱/۸۳	۱۲۸/۹۲±۲/۳۷	دور سینه
۱۴۶/۷۹±۲/۱۱	۱۴۶/۳۵±۲/۳۱	۱۴۵/۲۵±۲/۹۷	۱۴۵/۰۵±۲/۳۱	۱۴۰/۵۷±۲/۷۶	دور کمر

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

خصوصیات زیست سنجی بدن مادیان (سانتی متر)

صفات *	گروه‌های سنی **				
	۱	۲	۳	۴	۵
ارتفاع جدوگاه	۱۱۳/۵۰±۱/۶۳	۱۱۴/۹۵±۱/۰۳	۱۱۵/۵۰±۱/۳۳	۱۱۶/۱۲±۰/۷۹	۱۱۹/۷۹±۱/۲۳
ارتفاع کپل	۱۱۵/۲۵±۱/۶۶	۱۱۵/۹۰±۱/۰۵	۱۱۷/۰۸±۱/۳۵	۱۱۶/۹۳±۰/۸۰	۱۲۰/۹۳±۱/۲۵
ارتفاع دم گاه	۱۰۶/۵۲±۲/۰۲	۱۰۶/۶۵±۱/۲۸	۱۰۸/۰۸±۰/۹۸	۱۰۹/۳۳±۱/۶۵	۱۱۲/۲۹±۱/۵۳
طول دم	۳۲/۴۲±۱/۴۱	۳۳/۰۰±۱/۷۳	۳۳/۶۰±۱/۰۹	۳۵/۴۱±۰/۸۴	۳۵/۷۱±۱/۳۰
طول مستقیم کمر	۶۰/۶۲±۱/۹۰	۶۰/۸۳±۱/۵۵	۶۱/۹۵±۱/۲۰	۶۲/۹۳±۱/۴۴	۶۵/۰۶±۰/۹۲
طول مورب کمر	۶۳/۳۳±۱/۵۴	۶۳/۹۰±۱/۱۹	۶۴/۲۵±۱/۸۹	۶۴/۵۰±۱/۴۳	۶۷/۹۲±۰/۹۲
طول مورب کپل	۲۶/۰۰±۰/۹۳	۲۶/۳۵±۰/۴۵	۲۶/۰۸±۰/۷۶	۲۷/۳۰±۰/۵۹	۲۷/۶۴±۰/۷۰
عرض سینه	۲۰/۹۷±۰/۸۷	۲۲/۳۷±۰/۸۷	۲۲/۵۰±۰/۵۲	۲۲/۶۰±۰/۶۷	۲۳/۰۰±۱/۰۷
دور سینه	۱۲۸/۵۰±۲۰	۱۳۲/۸۵±۱/۵۵	۱۳۳/۱۴±۱/۸۵	۱۳۴/۳۲±۱/۱۹	۱۳۵/۲۵±۲/۴۵
دور کمر	۱۴۲/۵۸±۳/۵۳	۱۴۸/۱۴±۳/۲۷	۱۵۲/۲۰±۲/۷۴	۱۵۳/۹۴±۲/۱۰	۱۵۶/۲۵±۴/۳۳

* واحد اندازه گیری صفات به سانتی‌متر می باشد ** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲/۱ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴/۱ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶/۱ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

۴- صفات اندازه‌های اندام حرکتی پیشین

خصوصیات زیست سنجی اندام حرکتی پیشین نریان (سانتی متر)

صفات *	گروه‌های سنی **				
	۱	۲	۳	۴	۵
طول بازوی دست	۳۳/۶۴±۰/۹۰	۳۲/۸۳±۰/۹۷	۳۴/۱۰±۰/۷۵	۳۵/۵۰±۰/۷۵	۳۵/۳۳±۰/۶۹
طول ساعد دست	۲۳/۱۴±۰/۵۰	۲۲/۶۵±۰/۴۲	۲۲/۸۳±۰/۵۴	۲۳/۰۰±۰/۴۲	۲۲/۷۱±۰/۳۸
محیط ساعد دست	۱۴/۷۹±۰/۳۰	۱۴/۶۷±۰/۳۳	۱۵/۰۰±۰/۲۵	۱۴/۹۰±۰/۲۵	۱۵/۱۷±۰/۲۳
طول بخلق دست	۹/۲۳±۰/۳۸	۹/۵۷±۰/۵۰	۹/۴۰±۰/۴۲	۱۰/۰۵±۰/۴۲	۱۰/۰۸±۰/۵۴
محیط بخلق دست	۱۴/۴۳±۰/۳۵	۱۴/۵۵±۰/۳۰	۱۴/۸۳±۰/۳۸	۱۵/۱۵±۰/۳۰	۱۵/۵۴±۰/۲۷
محیط سم دست	۲۴/۰۷±۰/۵۵	۲۵/۷۵±۰/۴۶	۲۵/۴۲±۰/۶۰	۲۶/۱۰±۰/۴۶	۲۶/۵۰±۰/۴۲
طول سم دست	۵/۳۶±۰/۴۸	۶/۳۵±۰/۴۰	۶/۹۲±۰/۵۲	۷/۵۵±۰/۴۰	۶/۷۹±۰/۳۶

° واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲/۱ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴/۱ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶/۱ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

خصوصیات زیست سنجی اندام حرکتی پیشین مادیان (سانتی متر)

صفات *	گروه های سنی **				
	۱	۲	۳	۴	۵
طول بازوی دست	۳۳/۱۷±۱/۰۰	۳۳/۴۵±۰/۷۸	۳۱/۲۵±۱/۲۳	۳۴/۵۰±۰/۹۳	۳۳/۷۱±۰/۶۰
طول ساعد دست	۲۱/۶۷±۱/۱۷	۲۱/۷۰±۰/۹۰	۲۱/۰۰±۱/۴۳	۲۴/۱۰۰/۰۸	۲۳/۶۲±۰/۶۷
محیط ساعد دست	۱۳/۷۵±۰/۴۴	۱۴/۳۷±۰/۵۴	۱۵/۲۵±۰/۳۴	۱۵/۷۱±۰/۴۱	۱۴/۷۹±۰/۲۶
طول بخلق دست	۹/۲۵±۰/۵۷	۹/۵۵±۰/۴۵	۹/۷۹±۰/۵۴	۹/۴۷±۰/۳۴	۱۰/۳۷±۰/۷۰
محیط بخلق دست	۱۳/۱۳±۰/۴۶	۱۳/۷۵±۰/۳۷	۱۴/۸۰±۰/۲۹	۱۴/۷۳±۰/۲۲	۱۵/۴۳±۰/۳۵
محیط سم دست	۲۵/۰۵±۰/۵۶	۲۵/۹۳±۰/۵۲	۲۶/۰۰±۰/۶۹	۲۶/۹۵±۰/۴۴	۲۶/۶۵±۰/۳۴
طول سم دست	۵/۵۰±۰/۳۰	۶/۱۰±۰/۲۳	۶/۱۳±۰/۳۷	۶/۶۴±۰/۲۸	۶/۶۲±۰/۱۸

° واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد** گروه ۱ شامل اسب های دارای سنین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲/۱ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴/۱ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶/۱ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

۵- صفات اندازه های اندام حرکتی پسین

خصوصیات زیست سنجی اندام حرکتی پسین نریان (سانتی متر)

صفات	گروه های سنی **				
	۱	۲	۳	۴	۵
طول ران پای چپ	۴۵/۰۷±۱/۵۰	۴۵/۴۴±۱/۳۲	۴۵/۳۵±۱/۲۵	۴۷/۰۰±۱/۶۲	۴۶/۰۴±۱/۱۵
طول ساق پا	۳۳/۵۰±۰/۶۳	۳۴/۰۰±۰/۷۵	۳۳/۵۴±۰/۵۷	۳۴/۵۸±۰/۸۱	۳۵/۰۰±۰/۶۳
محیط ساق پا	۱۵/۲۹±۰/۴۴	۱۶/۴۵±۰/۳۶	۱۶/۰۸±۰/۴۷	۱۶/۴۰±۰/۳۶	۱۶/۳۷±۰/۳۳
طول بخلق پا	۸/۲۹±۰/۵۰	۸/۶۰±۰/۴۲	۸/۶۷±۰/۵۴	۸/۷۵±۰/۴۲	۸/۷۵±۰/۳۸
محیط بخلق پا	۱۴/۹۳±۰/۳۱	۱۵/۷±۰/۲۶	۱۵/۷۵±۰/۳۴	۱۶/۱۵±۰/۲۶	۱۶/۰۰±۰/۲۴
محیط سم پا	۲۴/۹۳±۰/۹۷	۲۵/۷۵±۰/۷۳	۲۶/۲۷±۰/۹۴	۲۵/۱۰±۰/۷۳	۲۷/۰۴±۰/۶۷
طول سم پا	۵/۸۶±۰/۴۹	۶/۵۵±۰/۴۱	۶/۲۵±۰/۶۵۳/۲۵	۷/۵۰±۰/۴۱	۷/۰۰±۰/۳۷

° واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد** گروه ۱ شامل اسب های دارای ستین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲/۱ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴/۱ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶/۱ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

خصوصیات زیست سنجی اندام حرکتی پسین مادیان (سانتی متر)

صفات	گروه های سنی**				
	۱	۲	۳	۴	۵
طول ران پای چپ	۳۸/۳۸±۲/۹۵	۴۳/۱۰±۱/۸۷	۴۴/۱۸±۱/۴۳	۴۶/۲۵±۲/۴۰	۴۶/۰۷±۲/۲۳
طول ساق پا	۳۱/۵۰±۱/۰۳	۳۲/۴۷±۰/۵۰	۳۲/۳۳±۰/۸۴	۳۲/۵۵±۰/۶۵	۳۴/۲۱±۰/۷۸
محیط ساق پا	۱۴/۹۲±۰/۳۳	۱۶/۳۰±۰/۲۶	۱۶/۰۰±۰/۴۰	۱۶/۴۳±۰/۳۱	۱۶/۲۳±۰/۲۰
طول بخلقی پا	۷/۶۷±۰/۵۷	۹/۰۵±۰/۴۴	۸/۸۸±۰/۶۹	۸/۵۷±۰/۵۲	۹/۴۷±۰/۳۴
محیط بخلقی پا	۱۵/۱۷±۰/۳۸	۱۵/۸۰±۰/۳۰	۱۵/۷۵±۰/۴۷	۱۶/۷۹±۰/۳۶	۱۶/۰۹±۰/۳۰
محیط سم پا	۲۴/۲۵±۰/۵۸	۲۵/۹۵±۰/۴۵	۲۶/۱۳±۰/۷۱	۲۶/۵۰±۰/۵۴	۲۶/۷۶±۰/۳۵
طول سم پا	۵/۹۲±۰/۲۹	۶/۶۵±۰/۲۲	۶/۰۰±۰/۳۶	۷/۰۰±۰/۲۷	۶/۷۳±۰/۱۷

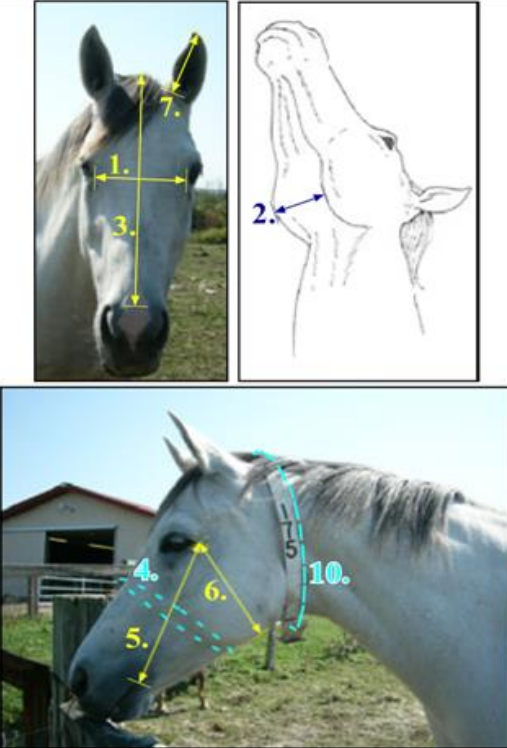
° واحد اندازه گیری صفات به سانتی متر می باشد** گروه ۱ شامل اسب های دارای ستین ۱ تا ۲ سال، گروه ۲ شامل اسب های ۲/۱ تا ۴ سال، گروه ۳ شامل اسب های ۴/۱ تا ۶ سال، گروه ۴ اسب های ۶/۱ تا ۱۰ سال، گروه ۵ اسب های ۱۰/۱ به بالا را شامل می شوند.

ویژگی های تولید مثلی اسب کاسپین

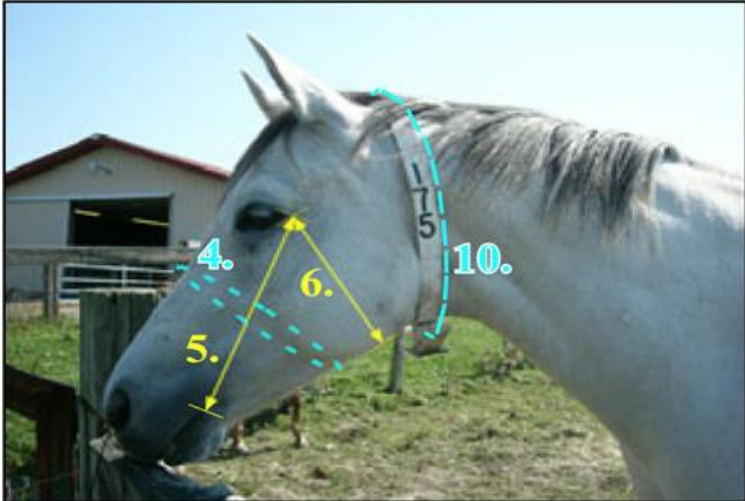
طول دوره آبستنی	حدود ۱۱ ماه (۳۲۱ تا ۳۴۷ روز)
وضعیت سیکل جنسی	پلی استروس فصلی (با طولانی شدن دوره روشنایی)
محدوده زمانی سیکل جنسی	۱۹ تا ۲۱ روز
طول مدت فحلی یا استروس	۸/۱ ± ۲/۰۵
طول مدت دی استروس	۱۶/۰۷ ± ۲/۰۷
سن بلوغ	حدود ۲ سالگی
میانگین وزن تولد کره	۲۰/۵ کیلو گرم

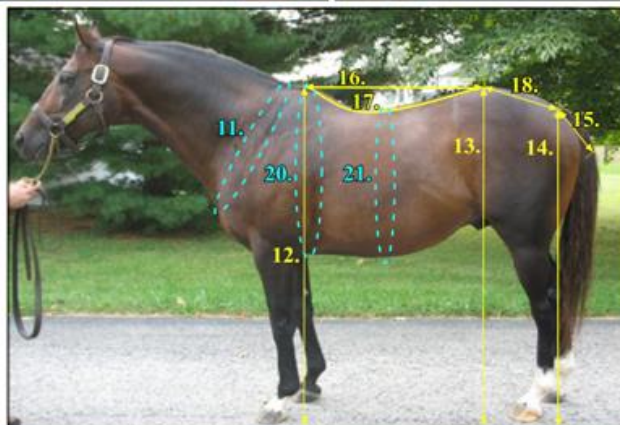
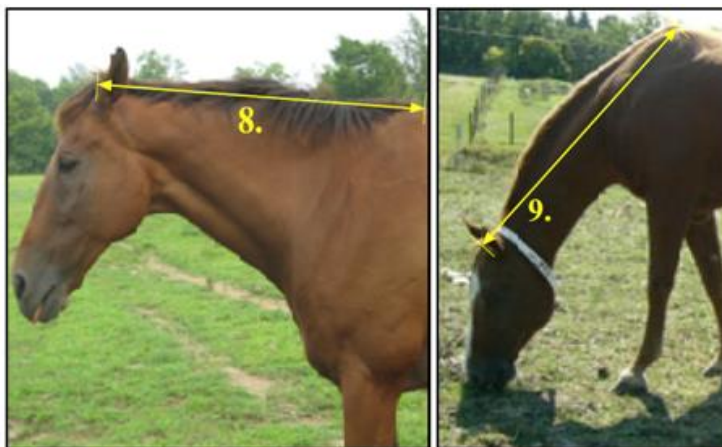
راهنمای اندازه گیری و خصوصیات زیست سنجی در نریان و مادبان

اندازه های سر

	فاصله صاف و مستقیم بین تحدب داخلی کاسه دو چشم	فاصله دو چشم (۱)
	فاصله بین لبه های خارجی استخوان گونه در محل کف دهان در پایین سر	عرض آرواره (۲)
	فاصله بین محل به هم رسیدن گوشه های بالایی سوراخ های بینی و بالای پیشانی	طول سر (۳)
	محیط پوزه در محل بسته شدن افسار یا کله گیر	محیط پوزه (۴)
	فاصله گوشه دهان تا گوشه عقبی چشم چپ	فاصله چشم چپ تا دهان (۵)
	فاصله گوشه عقبی چشم چپ تا عمیق ترین نقطه منحنی استخوان گونه در محل اتصال سربه گردن	فاصله چشم چپ تا آرواره (۶)
	در وضعیتی که حیوان گوش را تیز به طرف جلو نگه داشته است (حالت محله) (نوک گوش به طرف پیشانی نزدیک شده است): فاصله نوک تا بیخ گوش	طول گوش چپ (۷)

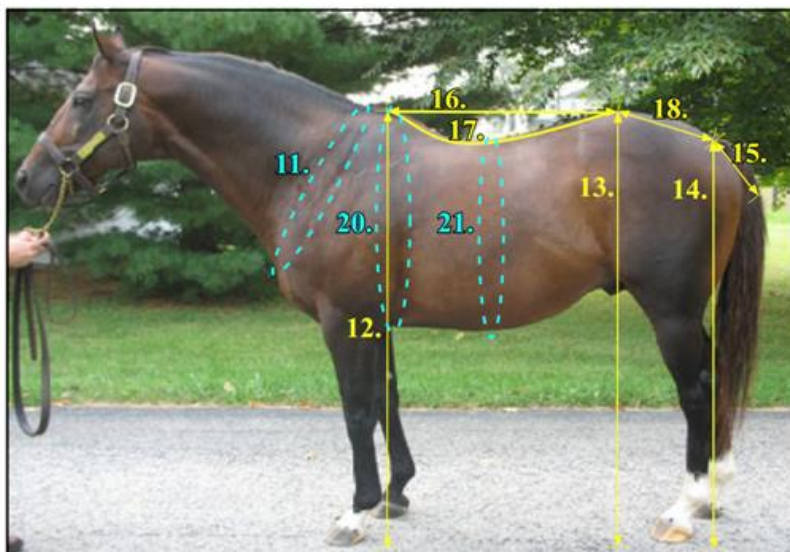
اندازه های گردن:

	فاصله پیشانی (بیخ گوش) تا جدوگاه در حالتی که پیشانی و جدوگاه در یک سطح قرار دارند	طول افقی گردن (۸)
	فاصله پیشانی (بیخ گوش) تا جدوگاه در حالتی که پوزه حیوان زمین را لمس می کند (سر در نزدیکترین وضعیت به زمین قرار دارد)	طول گردن خمیده (۹)
	محیط گردن در محل اتصال سربه گردن (محل بسته شدن افسار)	محیط بالای گردن (۱۰)

محیط پایین گردن (۱۱)	محیط گردن در محل اتصال گردن به بدن به صورت مورب (فاصله محیطی جدوگاه تا جلوی قفسه سینه)
----------------------	--

اندازه‌های بدن

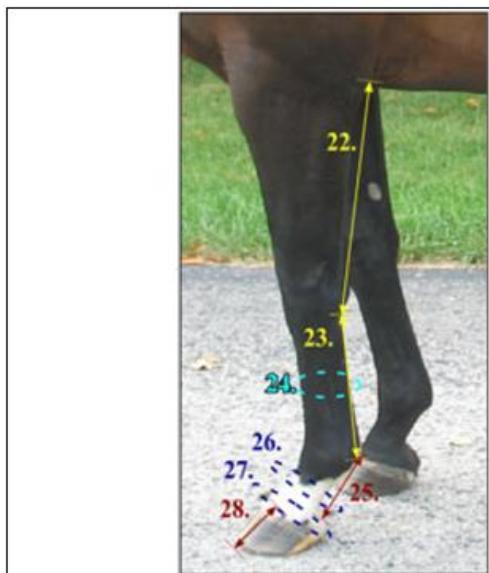

ارتفاع جدوگاه (۱۲)	ارتفاع مستقیم و عمود جدوگاه از زمین
ارتفاع کپل (۱۳)	ارتفاع مستقیم و عمود بلندترین نقطه کپل از زمین
ارتفاع دم‌گاه (۱۴)	ارتفاع مستقیم و عمود محل رویش دم از زمین
طول دم (۱۵)	محل آواز پُرشت شدن دم
طول مستقیم کمر (۱۶)	فاصله مستقیم و صاف بین جدوگاه تا کپل
طول مورب کمر (۱۷)	فاصله مورب بین جدوگاه تا کپل (با در نظر گرفتن تقعر کمر)
طول مورب کپل (۱۸)	فاصله مورب بین کپل تا محل رویش دم (با در نظر گرفتن تحدب کپل)

عرض سینه (۱۹)	فاصله مستقیم لبه‌های قفسه سینه در محل اتصال استخوان‌های بازوی دست‌ها به قفسه سینه
دور سینه (۲۰)	محیط سینه در جلوی سینه (فاصله محیطی جادوگاه تا محل اتصال دست‌ها به بدن به صورت مستقیم)
دور کمر (۲۱)	محیط کمر در محل نتعر کمر (فاصله محیطی نتعر کمر تا زیر شکم به صورت مستقیم)

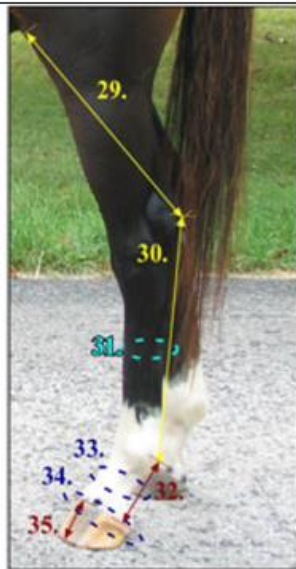
اندازه‌های اندام حرکتی پیشین:

طول بازوی دست چپ (۲۲)	فاصله صاف و مستقیم بین مفصل بازو تا کشکک آرنج دست چپ
طول ساعد دست چپ (۲۳)	فاصله صاف و مستقیم بین کشکک آرنج تا برآمدگی ارگوت دست چپ
محیط ساعد دست چپ (۲۴)	محیط ساعد دست چپ در میانه آن
طول یخلاق دست چپ (۲۵)	فاصله بین قنلاک تا تاج سُم دست چپ
محیط یخلاق دست چپ (۲۶)	محیط یخلاق دست چپ در میانه آن
محیط سُم دست چپ (۲۷)	محیط سُم دست چپ در محل تاج سُم به صورت مورب
طول سُم دست چپ (۲۸)	فاصله بین تاج نا کف سُم دست چپ در جلوی آن

اندازه‌های اندام حرکتی پسین:

فاصله صاف و مستقیم بین مفصل ران تا پشت استخوان هوک (خبرگوشی) پای چپ	طول ران پای چپ (۲۹)
فاصله صاف و مستقیم بین پشت استخوان هوک (خبرگوشی) تا برآمدگی ارگوت (پشت فتلاک) پای چپ	طول ساق پای چپ (۳۰)
محیط ساق پای چپ در میانه آن	محیط ساق پای چپ (۳۱)
فاصله بین فتلاک تا تاج سم پای چپ	طول یخلاق پای چپ (۳۲)
محیط یخلاق پای چپ در میانه آن	محیط یخلاق پای چپ (۳۳)
محیط سم پای چپ در محل تاج سم به صورت مورب	محیط سم پای چپ (۳۴)
فاصله بین تاج تا کف سم پای چپ در جلوی آن	طول سم پای چپ (۳۵)

منبع :

- Firouz L., 1972, The Caspian Miniature Horse of Iran , Fild Research Projects.
- Dalton B., 1999, The Caspian Horse, Horsshoe Publication, London, 120
- درباری. ش.، میریان. ج و دست افشان. م. ۱۳۷۹. اسبچه خزر، سازمان میراث فرهنگی کشور، پژوهشکده مردم شناسی.
- دهقان زاده. ه.، سیدآبادی ح، قاسمی خشکرودی ا و سایه بان پ. ۱۳۹۸. پایش و ثبت جمعیت اسب کاسپین. موسسه تحقیقات علوم دامی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.
- دهقان زاده. ه.، میریان دربندی ج، سایان پ، رحیم آبادی ا، کیومرثی ح. ۱۳۹۹. تعیین تغییرات فصلی فعالیت تخمدانی و هورمون‌های جنسی اسب کاسپین (خزر). موسسه تحقیقات علوم دامی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.